Beleidskompasformulier voor **internetconsultatie**

Titel:

(Vul hier de publicatietitel van de internetconsultatie in)

Uitbreiding en wijziging van de regeling Tegemoetkoming Stoffengerelateerde Beroepsziekten (TSB)

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

Toelichting

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

- Mensen die ziek zijn geworden door het werken met gevaarlijke stoffen - Familieleden, collega's of verwanten van mensen die ziek zijn geworden door het werken met gevaarlijke stoffen - Artsen en andere medisch specialisten die te maken hebben met mensen die ziek zijn geworden door het werken met gevaarlijke stoffen. - Bedrijfsartsen en andere arboprofessionals die te maken hebben met mensen die ziek zijn geworden door het werken met gevaarlijke stoffen - Patiëntenorganisaties in het kader van ziekten die kunnen zijn veroorzaakt door het werken met gevaarlijke stoffen - - Werkgevers van bedrijven die werken of hebben gewerkt met gevaarlijke stoffen - Sociale partners, in het bijzonder FNV en CNV aan de werknemerskant en VNO-NCW/MKB Nederland aan de werkgeverskant. - Brancheorganisaties waar deze bedrijven bij aangesloten zijn - Uitvoeringsorganisaties die betrokken zijn bij de uitvoering van de regeling TSB.

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

- - Mensen die werken of hebben gewerkt met gevaarlijke stoffen
- Artsen en andere medisch specialisten die te maken hebben met mensen die ziek zijn geworden door het werken met gevaarlijke stoffen.
Bedrijfsartsen en andere arboprofessionals die te maken hebben met mensen die ziek zijn geworden door het werken met gevaarlijke stoffen
- Patiëntenorganisaties in het kader van ziekten die kunnen zijn veroorzaakt door het werken met gevaarlijke stoffen
- Werkgevers van bedrijven die werken of hebben gewerkt met gevaarlijke stoffen
- Het ministerie van SZW
- Uitvoeringsorganisaties (ISBG, bureau Lexces (RIVM), SVB, deskundigenpanel) die betrokken zijn bij de uitvoering van de regeling TSB.
- Adviescommissie lijst beroepsziekten
- Landelijk expertisecentrum stoffengerelateerde beroepsziekten
- Sociale partners
-

-

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

Relevante patiëntenorganisaties zijn vertegenwoordigd in een cliëntenraad van het ISBG, een van de uitvoerders van de regeling TSB. Daarnaast zijn zij, naast sociale partners en medisch- en blootstellingsdeskundigen al geconsulteerd over bijgestelde en nieuwe protocollen.

De Adviescommissie Lijst beroepsziekten heeft de concepten van de bijgestelde en nieuwe protocollen gedeeld voor schriftelijke feedback.
De uitkomsten van die consultatie zijn meegenomen in de ontwikkeling van de eindconcepten van de protocollen. De geconsulteerden hebben hierbij een terugkoppeling ontvangen van hoe er met hun commentaar is omgegaan.

De uitvoeringsorganisaties van de regeling, ISBG, Bureau Lexces (RIVM) en de SVB hebben een uitvoeringstoets gedaan over de aanpassingen en uitbreiding.

1. Wat is het probleem?

Toelichting

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

Het probleem blijkt uit het rapport Heerts[1], namelijk dat het lastig is voor mensen die ziek zijn door gevaarlijke stoffen op het werk om een schadevergoeding te krijgen van hun (voormalig) werkgever. Jaarlijks sterven circa 3000 mensen voortijdig door het werken met gevaarlijke stoffen. De regeling TSB biedt mensen die ziek zijn geworden door het werken met gevaarlijke stoffen erkenning in de vorm van een tegemoetkoming (geen schadevergoeding). De regeling startte in 2023 met drie ziekten, en wordt gestaag uitgebreid. Dit in verband met de uitvoerbaarheid van de regeling en het feit dat voor iedere ziekte een protocol moet worden ontwikkeld, wat tijd en expertise kost.
In de eerste jaren van de regeling bleek het toekenningspercentage veel lager dan verwacht. Daarnaast was het aantal aanvragen veel lager dan verwacht.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Afwijzingspercentage
Meestal was de diagnose onvoldoende gesteld of gesteld voor een ziekte die geen onderdeel uitmaakt van de regeling, of was de relatie tussen de ziekte en het werk als "onvoldoende voorshands aannemelijk" aangemerkt. Daarnaast hadden niet alle aanvragers de benodigde diagnostische bewijzen. Medisch- en blootstellingskundig onderzoek naar allergisch beroepsastma en CSE worden bijvoorbeeld niet vergoed door de zorgverzekeraar, en daarom konden aanvragers het gebrek aan gegevens niet verhelpen.

Aantal aanvragen
We denken dat het relatief lage aantal aanvragen onder meer komt omdat de bekendheid van de regeling onder slachtoffers en artsen nog onvoldoende is. Een fundamentele onderliggende reden hiervoor is dat artsen vaak geen relatie leggen tussen een bepaald ziektebeeld en het werk dat iemand verricht of heeft verricht.

c) Wat is de omvang van het probleem?

Het aantal mensen met beroepsziekten die nu in de regeling zitten of komen is enkel te schatten. In de begroting 2025 gaan weuit van 1314 aanvragen in 2025, met de verwachting dat dit toeneemt in latere jaren.. Sinds de start van de regeling in 2023 hebben ruim 400 mensen een aanvraag gedaan.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Het huidige beleid is de regeling TSB. Deze wordt nu aangepast en uitgebreid om beter te voldoen aan de doelstelling.

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Met de start van de TSB heeft de overheid al de keus gemaakt om te interveniëren. Dit is gerechtvaardigd omdat mensen die ziek zijn door gevaarlijke stoffen op het werk voorheen geen erkenning konden krijgen. Niets doen zou betekenen dat er geen verbeteringen van de regeling worden doorgevoerd en de regeling niet uitbreidt met nieuwe beroepsziekten. De doelgroep van de regeling zou hier de dupe van zijn.

[1] Stof tot nadenken; stap vooruit, maak werk van preventie en erkenning | Rapport | Rijksoverheid.nl

2. Wat is het beoogde doel?

Toelichting

Hulpvragen

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Het bieden van een erkenning aan mensen die ernstig ziek zijn door het werken met gevaarlijke stoffen. Het stapsgewijs uitbreiden van de regeling met nieuwe ziekten.

b) Aan welke duurzame ontwikkelingsdoelen (sustainable development goals, SDG's) en brede welvaartsuitkomsten dragen de doelen bij?

Het doel van de regeling heeft een relatie met het gezondheidsdoel uit de sustainable development goals. Door de erkenning van stoffengerelateerde beroepsziekten maakt de overheid een rechtvaardig gebaar richting mensen die ziek zijn geworden (en niet ziek hadden mogen worden). Een indirect gevolg van de doelstelling kan zijn dat de bekendheid van en aandacht voor stoffengerelateerde beroepsziekten toeneemt, en de preventie ervan versterkt wordt.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

Toelichting

Hulpvragen

a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Het betreft een uitbreiding en verbetering van een bestaande regeling. De uitbreiding met nieuwe ziekten is al bij de start van de regeling voorgenomen. Beleidsopties zijn daarom niet relevant. Wel is het zo dat de voorgenomen verbeteringen zullen bijdragen aan de realisatie van het achterliggende doel. Voorbeeld hiervan is meer doelgerichte communicatie richting kansrijke aanvragers.

b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Het betreft een uitbreiding en verbetering van een bestaande regeling. De uitbreiding is al bij de start van de regeling voorgenomen. Beleidsopties zijn daarom niet relevant.

c) Wat is de beleidstheorie (doelenboom) per kansrijke beleidsoptie?

Het betreft de uitbreiding van de regeling met nieuwe stoffengerelateerde beroepsziekten en toelichting op verbeteringen van de regeling. Beleidsopties zijn daarom niet relevant.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

Toelichting

Hulpvragen

a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

Het betreft een uitbreiding en verbetering van een bestaande regeling. De uitbreiding is al bij de start van de regeling voorgenomen. Beleidsopties zijn daarom niet relevant.

b) Welke verplichte toetsen zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

De verplichte toetsen voor dit voorstel zijn: doenvermogenscan, uitvoeringstoets en wetgevings-DPIA. De doenvermogenscan en DPIA zijn uitgevoerd en ontwikkeld voor de regeling als geheel en hoeven niet opnieuw te worden gedaan, aangezien de uitbreiding en verbeteringen een voortzetting zijn van bestaand beleid zijn. Daarnaast is het doenvermogen een standaard onderdeel van de uitvoerbaarheids- en haalbaarheidstoets, die wel is uitgevoerd over het voorstel.

De uitvoeringstoets is uitgevoerd door de uitvoeringsorganisaties ISBG, Bureau Lexces (RIVM) en de SVB. De uitkomst is positief. Het voorstel is uitvoerbaar mits de organisaties zich in de aanloop naar inwerkingtreding goed voorbereiden. Zo zorgen we dat de uitvoering klaar staat wanneer de eerste aanvraag wordt ingediend na inwerkingtreding van het voorstel.

5. Wat is de voorkeursoptie?

Toelichting

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

Het voorstel is de regeling uit te breiden met drie stoffengerelateerde beroepsziekten: neuskanker door houtstof, silicose en longkanker door silica. Daarnaast worden de protocollen waarmee aanvragen worden behandeld aangepast. Door deze aanpassingen is er meer ruimte voor aanvragen met minder bewijslast. Ook wordt meer rekening gehouden met de individuele verschillen in blootstelling tussen mensen die hetzelfde beroep uitoefenden. Hiermee worden de ervaringen van de eerste jaren van de regeling TSB vertaald in verbeteringen, waardoor de regeling beter aansluit bij haar doelstelling.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- doeltreffendheid en doelmatigheid;
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief doenvermogen, regeldruk en handhaving);
- brede maatschappelijke impact?

De doeltreffendheid en doelmatigheid zijn onderzocht voor de start van de regeling in 2023, en hoeven niet te worden overgedaan aangezien het voorstel geheel in lijn is met de opzet van de regeling. Daarbij geldt dat de voorgenomen wijzigingen een positief effect zullen hebben op de doeltreffendheid, doelmatigheid en op de brede maatschappelijke impact (o.a. door meer bekendheid bij de regeling onder de betrokken doelgroepen).

De betrokken uitvoeringsorganisaties ISBG, Bureau Lexces (RIVM) en SVB hebben uitvoeringstoetsen gedaan over het voorstel. Hieruit kwam een positief beeld. Wel werd gewezen op het belang van een goede voorbereiding, zodat de uitvoering klaar staat op het moment dat de eerste aanvragen binnenkomen voor de nieuwe ziekten. Hieraan werken de organisaties gezamenlijk, onder regie van SZW.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Het zou kunnen dat het beoogde effect niet optreedt waardoor de bekendheid van de regeling laag blijft, en daarmee het aantal aanvragen. Ook moeten we voorkomen dat potentiële aanvragers bij voorbaat denken geen kans te maken op een toekenning. De wijzigingen zorgen dat de regeling meer tegemoetkomt aan haar doelstelling. Er zullen echter aanvragen blijven worden afgewezen.

d) Hoe ziet de voorgenomen monitoring en evaluatie eruit?

De uitvoeringsorganisaties monitoren de gevolgen van het voorstel continue, samen met SZW. Dit gebeurt intern, en kan leiden tot geringe bijstellingen in de uitvoering, voor zover deze mogelijk zijn binnen de gestelde kaders. De regeling als geheel wordt binnen vijf jaar na de start (2023) geëvalueerd op het gebied van doeltreffendheid en effecten, dus uiterlijk in 2027.